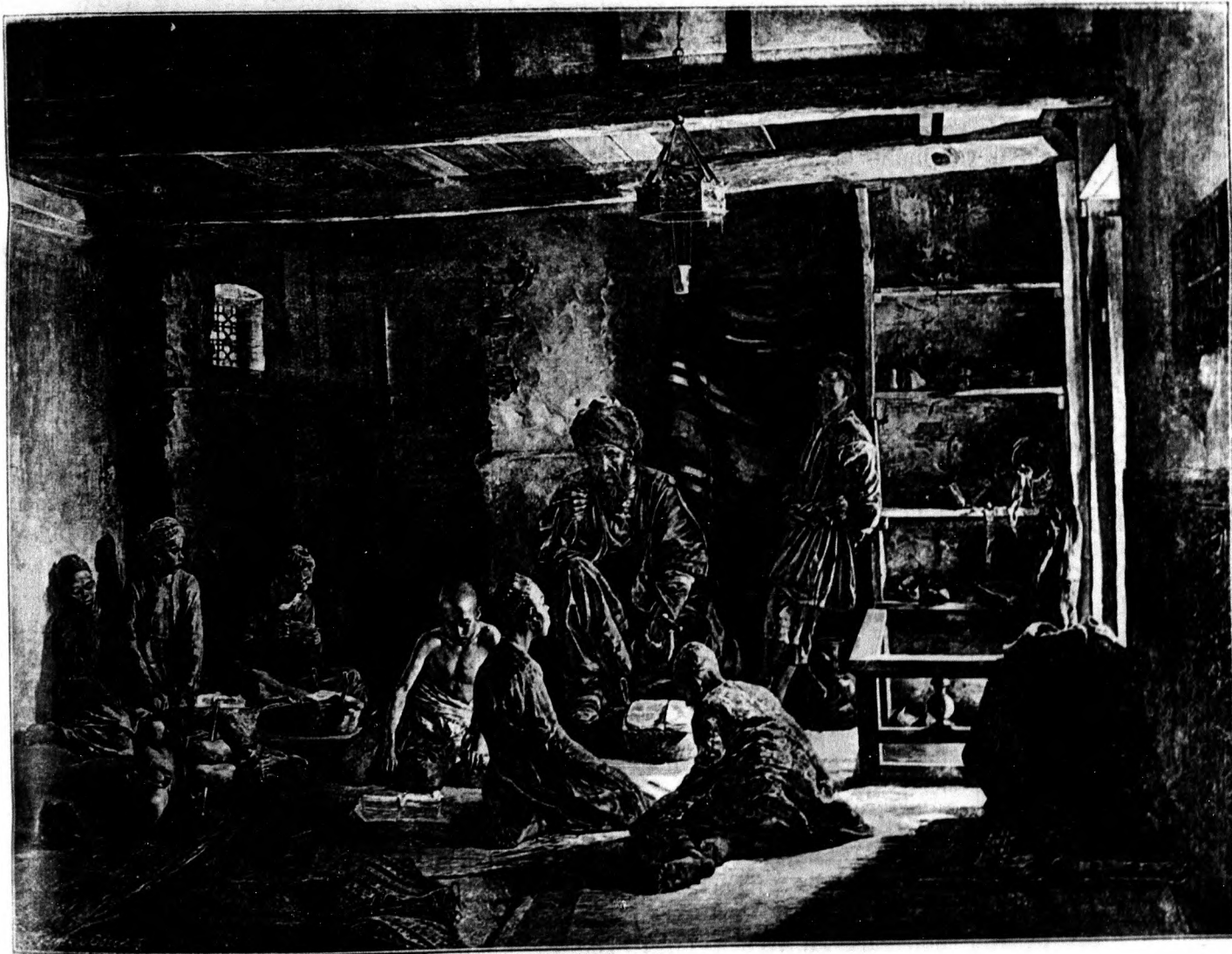

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedel' u.	<i>Redakcia a vydavateľstvo:</i> V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— „ 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Porozumejme si.

Neraz sa stalo, že nám vyhodili na oči, že o | ská mýlka medzi nami! My si takého kňaza,
 kňazoch nie veľmi pochlebne píšeme. Pošlo | opravdového duševného pastiera cítime a vážime

Turecká škola.

to od takých ľudí, ktorí v svojom kňazovi vidia | ale zazlievame a odsudzujeme takých, ktorí do
 opravdového duševného pastiera. A tu je obrov- | náboženstva miešajú politiku. A v tom robíme

rozdiel medzi kňazmi, lebo vieme, čo je povinnosťou kňazovou a čo nie.

Čo je povinnosťou kňazovou?

Predovšetkým vychovávať ľud opravdovej kresťanskej lásky dľa nauky nášho Spasiteľa Ježiša Krista: Miluj blížneho svojho jako seba samého a nie hlásaj: Miluj len toho, kto na ľudového kandidáta hlasoval. Dalej utvrdzovať veriacich vo viere a nie strašiť ich čertom, ak nebudú hlasovať na ľudovú stranu.

Nuž ale načo že máme citovať povinnosti duševných pastierov, keď to oni sami najlepšie vedia. Vedia, že miešanie politiky do náboženstva nesnáša sa s kňazským povoláním; vedia, že sa v chráme kortešovať nesluší; vedia, že s fary robí kortešskú búdu sa nesvedčí; vedia, že kortešovanie pri voľbách nesrovnáva sa s hodnosťou kňaza. Nuž ale prečo že to jednotliví kňazia robia?

Jedni to robia zo ctižiadosti a slávobažnosti. Sú to obzvlášť takí, ktorí vo svojich odlahlých parochiách hľadajú spôsob, aby sa ich meno vo verejnom živote spomínalo a aby si u správy ľudovej strany nadobudli zásluhy, ktoré by potom mohli využiť vo svoj prospech. Druhí to robia z neznalosti verejného života. Tretí to robia, aby v prípade nedostatku kandidátov ablegátskych ich meno bolo po ruke. Štvrtí to robia preto, lebo následkom zavedenia cirkevno-politických zákonov obávajú sa, že sa im príjem ztenčí. Teda, ako vidno, sú to len osobné záujmy, ktoré na prípad všeobecného víťazstva ich strany slúžily by sa v panstvo kňazské na zemi.

A to sa nestane. Učí nás o tom história. Jakokoľvek rímsky sv. otec nikdy viac nebude rozdávať tróny európejským kráľom a cisárom, tak jako to niekedy robieval; jakokoľvek nikdy viac nepôjde k nemu daktorý panovník bosí prosíť odpustenie, tak jako to urobil Heinrich IV.; jakokoľvek nikdy nebude vládnúť svetskou mocou v Ríme a jakokoľvek kňazské strany nikdy nezvíťazily a nezvíťazia vo Francúzsku, v Belgicku, Anglicku a Nemecku: tak svetské panstvo nevydobijú si kňazia ani u nás, lebo i v Uhorsku so dňa na deň sa šíri to presvedčenie, že kňazom náleží cirkevná moc, ale nie svetská.

Správa ľudovej strany by bola dobre urobila, keby si bola zaznačila, koľko voličov v ktorom okrese hlasovalo na ľudového kandidáta, lebo tak by sa bola mohla pri budúcich voľbách presvedčiť, o koľko hlasov jej v patričnom okrese ubudlo a my by sme boli zároveň zvedeli, koľko voličov v tomže okrese behom krátkych päť rokov otvorilo oči a uši a pochopilo zdravé zásady slobodomyselnosti a koľkí voličia stali sa pri-

ateľmi osvety. Na príklad v Čaci po prvej voľbe písaly časopisy ľudovej strany, že za liberálneho kandidáta bolo by hlasovalo sotva päťdesiat voličov a hľa pri poslednej voľbe vysvitlo, že ich bolo okolo tristo. Čomu sa to rýchle zosilnenie slobodomyselnej strany má pripísať? Tomu, že v tak krátkom čase vyše dvesto voličov nahľadlo, že v slobodomyselnosti spočíva najlepšia záruka slobodného vývinu jak vlasti tak i osvety a následkom toho prospech obyvateľstva samého.

Preto teda odsudzujeme jednotlivých kňazov, lebo svojim «účinkovaním» za svoje vlastné záujmy, ktoré sú obsažené v programme ľudovej strany, chceli by zahatiť slobodný vývin vlasti, osvety a obyvateľstva a roznieť rozbroj medzi občanmi krajiny. A to sa stať nesmie. Záujmy jednej triedy kňazstva musia ustúpiť pred záujmami celého obyvateľstva. A že ustúpia aj u nás, vidíme po všetkých vzdelaných štátoch, kde podobne jako u nás, cirkevno-politické zákony už dávno zaviedli do života, a obyvateľstvo ich tam tiež odobrilo.

Porozumejme si!

Slovo k rodákom.

Ako sme v predošlom čísle vyvinuli, ľudová strana behom svojho krátkeho trvania skoro všetky smery politické už prešla, tým viac že sa už časom aj agrárnou, menovite ale konservatívnou byť dokázala. Tak sa zdá ale, že sa konečne, alebo aspoň predbežne na dlhší čas na tom ustálila, že je a bude kresťansko-sociálnou stranou na spôsob rakúskej strany vo Viedni, ktorá pod vedením prechýreného Luegera tak divo a hnusne proti Uhorsku brojí. Čo to má znamenať, rodáci moji? Nič iné ako že vám, ľudu nášmu, ktorý o pravdivej povahe tohoto názvu dostatočnej vedomosti nemá, pod mnohosľubným názvom, titulom, zas nové mámenie chcú nastoliť, a agitáciu pod novou viechou prevádzať.

Tedy ľudová strana zanikla, pokoj jej prachu, a povstala nová oblažujúca strana kresťansko-sociálna. Aspoň toto a takto to hlásajú časopisy, toto a takto hovoria rečníci tejto strany na sneme počas pojednávania krajinského rozpočtu. Jestli pánov týchto môžeme vážne brať a písmam i rečiam ich veriť, tak je horudaná udalosť pravdou, jestli ale oni i ďalej «ľudarmi» sa chcú nazývať, tak sú ich tlačené a povedané výpovede jednoduchým klamom a šalbiarstvom.

Ablegáti kresťansko-sociálni, menovite ale tí, ktorí ku kňazskému stavu patria, bijú sa v prsa a sväto-sväte sa zaklínajú, že počas «ľudových» shromaždení a počas kortešačiek minulého leta a v jaseň kňazia nikdy a nikde nespomínali, že

to na liberála, a to na židovsko-zednárskeho liberála hlasovať bude, že si ten vieru zapredá, že toho nerozhrešia, nepochovajú, že mu deti nepokrstia, nezosobášia. Najzafatejšie taja, že nikdy a nikde žiaden kňaz s krížom svätým v ruke ľud nesprisahal, aby jedine a výlučne na kandidáta vtedy ešte «ľudovej» strany hlasoval.

Nuž čo to má znamenať, rodáci moji? Nič iné ako to, že spôsob tento oni sami za nedovolený, za podlý a hnusný uznávajú a že sa zaň poriadne hanbiť začínajú. Lebo, že sa to všetko a ešte viac i horšie stalo, to viete zo svojej vlastnej skúsenosti. Nachodí sa to k ich potupe a pohoršeniu čierno na bielom vytlačené v mnohých číslach «Kresfana» a vedia o tom rozprávať stá a stá Trenčanov z okolia Varína, Oravcov z okolia Liesku a Zabidova.

Jestli by sme smeli ablegátom kresfansko-sociálnej strany veriť, keď je to ohľadom na minulosť aj nepravdivé, aspoň čo sa budúcnosti týka, mohli by sme sa kojíť tou nádejou, že sa to viacej nestane. Duševné zákony tejto strany sa tedy premenily, a vy rodáci moji, môžete a smiete už aj na liberálov hlasovať, bez toho, aby ste vy i potomci vaši do večného zatracenia prišli.

Najväčšia stížnosť týchto kresfansko-sociálnych ablegátov je tá, že sa v krajine duch kresfanský stráti.

Pravdu majú, rodáci moji, kto je ale tomu vina? Nie vláda, nie vrchnosti, ale tí kňazia, ktorí svoje sväté povinnosti nekonajú, ktorí šesť dní do týždňa čibukujú, zaháľajú a v siedmi deň v kázňach namiesto, aby zásady náboženstva hlásali, ľud nábožne vzdelávali, k pobožnosti viedli: kortešujú a s kancl'ov potravné spolky zakladajú. Ktorí, namiesto toho, aby sa s celou usilovnosťou a vytrvalosťou o mravné a náboženské vyučovanie ľudu každodenne starali, opúšťajú svoje významné, blahodarné a sväté stanoviská, a hrnú sa na pole politických nesvárov, ba takové sami stvárajú a ustavičnými robia.

Mohli by sme v tomto ešte hodne ďaleko pokračovať, neskôr to aj urobíme, no nateraz len to chceme ešte pripomenúť, že hľa pravdu sme mali zavše, keď sme vás dôrazne varovali od toho, aby ste zvučným rečiam «ľudárov» slepo neverili, ale aby ste také dobre uvažovali a o pravdivosti alebo nepravdivosti týchže poriadne sa presvedčili. A hľa, nebolo to zbytočné a nepotrebné. Strach a hrúzu púšťali na vás, a hľa, teraz to už odvolávajú, ba sväto-sväte taja, žeby to oni i len kedy boli utrobili.

Nedajme sa tedy mámiť ani teraz ich novým názvom: «kresfanským socializmom». Čo to bude zas za nestvora, len neskôr uvidíme. Ak je to napodobnenie viedeňského kresfanského socia-

lizmu, tak to bude antisemitizmus, ak je ale niečo nového, tak ešte obozretnejšími a nedúvernejšími musíme byť, lebo to nikto nenie vstave vyzrozumovať, čo sú vstave vodcovia tej takmer denne sa meniacej strany vyvariť.

Rodáci moji, pozor!

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Osud kysucko-varinskej a prievadzkej voľby. Petíciu zadanú proti voľbe prevedenej v kysucko-varinskom okrese, pri ktorej bol vyvolený Alexander Sipeky, ospravedlňujúci výbor pojednával minulého týždňa a nariadil vyšetrovanie, ktoré sa má vzťahovať zvlášte na ustálenie toho, či sa pri voľbe dialy zneužívania s certifikátami.

Voľbu Michala Jurissa, ktorý bol v Prievidzi vyvolený za ablegáta, ospravedlňujúci výbor verifikoval, lebo petícia zadaná proti voľbe bola nazad vzatá.

Matrikarske výdavky. Minister vnútra minulého štvrtku predostrel snemu výkaz o matrikarských výdavkoch. Dľa tohoto výkazu vydaly obce, mestské a stoličné právomocnosti 440 tisíc zlatých na vecné a asi 100 tisíc na osobné výdavky. Štát ale vydal na platy matrikárov 817 tisíc zlatých; v tejto summe zahrnuté sú aj tie výdavky, ktoré boly zapríčinené tým, že štát z príležitosti uvedenia štátnych matrik, do života uviedol viac nových mestských a obecných úradníckych miest, na ktoré štát dopláca ročite 320 tisíc zlatých. Vecné výdavky obcí budú na budúce značne menšie, lebo medzi týmito prvými výdavkami vykázané sú i výdavky spojené so zariadením matrikarských miestností.

Za biskupa do Pätikostolov, jako sa to poloúradne sdeľuje, má byť najbližšie vymenovaný Hypolit Fehér, hlavný opát rádu benediktínskeho v Pannonhalme.

Minister zahraničia gróf Goluchowski v Berlíne. Náš minister zahraničných záležitostí odcestoval minulý piatok do Berlína na slávnosti rádu Čierneho orla, ktorý rád aj on má. Cesta táto je politicky významnou. Nemecký cisár veľkú váhu kladie na to, aby s našou monarchiou v čím lepšom pomere žil a kde sa mu len jaká príležitosť zavdá, všade ukáže, jak priateľsky smýšľa s nami. Aj grófa Goluchovského preto povolal do Berlína, aby dokázal, že sa priateľský pomer Nemecka ku Rakúsko-Uhorsku nezmenil ani tým, že knieža Bismack odhalil bol to tajomstvo, že pokým on viedol záležitosti Nemecka, ačkoľvek Nemecko bolo v trojcisárskom spolku, Bismack predsa uzavrel smluvu aj s Ruskom. Jaknáhle terajší cisár nastúpil na trón, túto smluvu s Ruskom viac neobnovil, čím dokázal, že je priateľom úprimnosti, otvorenosti, a že nemá rád všeliaké zákľuky.

Gróf Goluchowski bol v Berlíne veľmi mile prijatý, v utorok odcestoval domov.

Nový minister zahraničia v Rusku. Miesto kniežata Lobanova, bývalého ministra zahraničných záležitostí v Rusku je už zaplnené. Cár vymenoval za ministra zahraničia grófa Muravieva. V politickom živote je gróf Muraviev ešte veľmi málo známy. Vymenovaniu jeho tešia sa zvlášte Francúzi preto, že Muraviev údajne nenávidí Nemcov.

Pojednávajúce krajinského rozpočtu. Všeobecná debata o pojednávani rozpočtu bola v stredu dokončená. Pri všeobecnej debatte dosť málo sa hovorilo odborne o rozpočte, čo je dosť smutné. Najviac sa hovorilo o nadužívaniach pri voľbách. Ludová strana sa nemá čo tešiť tejto debatte, lebo dostala taký výprask, jako došiel žiadna parlamentárna strana. Ostrihomský kanonik a hlavný inšpektor škôl Franc Komlóssy veľmi ostro odsúdil pokračovanie ľudovej strany, ktorá pomútila zdravý rozum triezve smýšľajúceho nášho ľudu. Vyslanec Gejza Papp dokázal, že sa ľudová strana spojila s nepriateľmi vlasti.

KRAJINSKÝ SNEM

Pojednávajúce rozpočtu napreduje pomerne dosť ticho. Jedine členovia ľudovej strany sa rozohnia, keď im niekto povie pravdu, keď im povie, že iba daromné rozbroje a nepkoj rozširujú v krajine.

13. januára. Dnes hovoril aj minister kultu, *Wlassics* a základne podsvietil ľudovej strane.

Franc *Molnár* zaoberal sa hlavne s udajnými nadužívaniach pri voľbách, ktorých sa vládna strana dopustila. Rozpočet prijíma.

Minister *Wlassics* opakuje svoje tvrdenie, že verejný život v Uhorsku ľudovú stranu za stáleho činiteľa neuznáva, a akonáhle naše obecnstvo čiste uvidí to, že zbroj, s ktorou táto strana bojovala, nemá žiadneho vnútorného obsahu, ani podstaty, tak sa strana táto sama od seba rozpadne. Čo sa volieb dotýka, tam v skutku veľké neriady popáchala nie liberálna, ale ľudová strana a tu tiež na základe vlastnej skúsenosti cituje výťahy z kázni, v ktorých kňazovia katolícki proti nemu, ako spoločníkovi čerta agitovali. Podobne sa volilo i v Szombathelyi, kde sa o ňom hovorilo, že so zničením náboženstva udomácnil ten bezbožný smer, ktorý soštatnením konfessionálnych škôl prekaziť chce, aby sa katolícky duch v srdciach mládeže ujal. S takýmito prostriedkami agitovala ľudová strana a na faktum toto kladie svoje proroctvo o nej, bo na konfessionálnom základe v Uhorsku chcieť stranu utvoriť a obnoviť konfessionálny štát, je taká nemožnosť, ktorá sa protiví duchu času.

Molnár po ministrovej reči ujal sa opätovne slova a tajil, žeby ľudová strana bola pri voľbách takú agitáciu vyvinula, jako to minister tvrdil.

Werner zaoberal sa s národnou stranou a jej vodcovi grófovi Aponyimu vyhadzuje na oči, že v politike nenie dôsledný. Poukázal na to, že liberálna strana riadi osudy krajiny už 25 rokov, a že sa napriek tomu nechvasta s týmto, lež skromne sa utiahne.

Gróf *Benyovszky* tvrdí, že všade v krajine panuje všeobecná bieda. Je proti zvýšeniu kvóty a radšej si žiada, aby summa táto bola vynaložená na zvýšenie učiteľských a kňazských plátov.

Kristóffy je toho náhľadu, že národ už zunoval

prázdne reči opozičných vyslancov, preto volil všade liberálov, ktorí sú priateľmi práce.

14. januára. Dneská otvoril pojednávajúce vyslanec *Páder*, prívrženec ľudovej strany. Vytýkal vláde, že zle administruje. Za všetko zlé, ktoré krajinu potkalo, robí zodpovedným liberalismus, tvrdiac, že liberalismus je príčinou všetkého zlého, zvlášte všetkých nerestí, ktoré potkaly katolícku vieru. Ohradil sa proti tomu, žeby ľudová strana bola agitovala počas volieb, ona len napomínala voličov k trpezlivosti. Rozpočet prijíma.

Lévay zaoberal sa aj s rozpočtom, čo málokto rečník spravil. Teší sa tomu, že na poľnohospodárske ciele je do rozpočtu o 1 million a 200 tisíc zlatých viac vzaté, než bolo minulého roku. Hovoril aj o daniach, teší sa, že vláda chce čím skôr uviesť do života nový daňový systém, ktorý farchy občanov urovná. O ľudovej strane je toho náhľadu, ktorý bol v sneme vyslovil minister kultu *Wlassics*, že sa totižto strana táto sama od seba rozpadne. Rozpočet prijíma.

Bernády zazlieva národnej strane, že nechce brať podiel na pojednávani rozpočtu, že vypovedala passivitu. Dokazuje, že sa pri voľbách nikde neužívaly také nadužívania, o jakých vedľa mnoho hovorí opoziční vyslanci. Rečník vidí, že vláda všetko možné robí, čo ku blahu vlasti slúži, práve preto hlasuje vláde dôveru a rozpočet prijíma.

Pichler vyhodil na oči Bernády, že bezprostredne pred voľbou bol podpredsedom Kossuthovej strany a že sa dal napriek tomu vyvoliť s programom liberálnej strany.

Po odpovedi Bernádyho hovoril *Asbóth*. Je proti recepcii židov, lebo následkom tejto upadol katolícky duch. Rečník myslí, že po cirkevno-politických reformách vláda zoštatni všetky konfessionálne školy. Vychvaľuje politiku ľudovej strany.

Na konci zasadnutia predostrel minister vnútra zpravu o výdavkoch matrikárskeho úradu.

15. januára. Po reči Polcznera hovoril finančný minister *Lukács*. Vytýka rečníkom, že sa veľmi málo, ba skoro nič nezaoberajú s rozpočtom, lež zväčša o celkom inom hovoria, čo nenie v súvisi s rozpočtom. Minister potom do podrobna podvracia meritorne námietky, proti rozpočtu robené a pripomína, že vláda všetko možné koná na pozdvíženie hospodárstva, a tým cieľom povýšila rozpočet ministerstva hospodárskeho o 1½ milliona. O snížení pozemkovej dane hovoril, že toto závisí od toho, či okolnosti tie, ktoré sa v otázke tejto do ohľadu brať musia, v skutku dokážu, že je hospodárstvo v pomere s oddaním majetku nespravodlivo oddané. Môže ale povedať, že sa polozenie jeho po uvedení daňovej reformy i v tom páde patrne polepší, keďby sa pozemková daň snížila, bo vláda zamýšľa na každý pád terajšiu všeobecnú dôchodkovú prirážkovú daň sozretť, a na miesto nej novú, o veľa ľavnejšiu dôchodkovú daň uviesť. Uvedie sa potom i bursová daň, a dotýčný návrh zákona je už hotový, ktorý sa ale teraz preto nemôže zadať, že presne súvisí s budúcou organizáciou bursy, o ktorej práve teraz odborná porada rokuje. Čo sa potravných daní dotýka, tu sme sa v skutku dohodli s Rakúskom, že sa tieto na jednotných základoch vymeriať majú, ale i v tom páde, ak by sme tu dostali slobodné ruky, nebolo by možno tento základ zmeniť, bo sa on cele správnym a spravodlivým byť dokázal. Odporčea rozpočet k prijatiu.

Mócsy prívrženec ľudovej strany hovoril proti rozpočtu.

Arányi dokázal, že je program ľudovej strany nesprávny, lebo mala pred očima iba revíziu, všetko ostatné jej bolo pobočnou vecou.

16. januára. Dneskajší deň bol pre ľudovú stranu dosť trpký, lebo všetci rečníci podkúpili jej základne.

Prvý rečník bol *Győry*. O ľudovej strane hovoril, že niet v nej opravdovného kresťanského ducha. Strana táto je vo všetkom nedôsledná, celé dni hromzí na vládu pre zlé šafárenie a násilnosc a rozpočet ale predsa prijíma. Zatým hovoril o Kossuthovej strane, ktorej je aj sám prívržencom a tají, žeby strana táto bola v tajnom spojení s vládou. Rozpočet neprijíma.

Marjay radí ľudovej strane, aby miesto ustavičného bromženia pracovala radšej na pozdvižení všeobecných mravov. Odporúča, aby sme všetci svorne bojovali za myšlienku neodvislosti. Rozpočet neprijíma.

Franc Komlóssy, ostrihomský kanonik a miláčok primasa ostro napadol ľudovú stranu. Strana táto narušila svornosť medzi obyvateľstvom, katolíkom rozdelila na ľudovú a neľudovú a tým rozbúchala aj shodu medzi stolickým kňazstvom. Proti katolíkom pobúrila iné vierovyznania tým, že kázala nesnášlivosť proti nim. Vytýkal ľudovej strane, že sa spojila s panslávami. Terajšiu dobu nedrží za príhodnú k prevedeniu revízie, čo ostatne ľudová strana zapríčinila svojim chovaním sa. Rozpočet prijíma.

Na konci zasadnutia interpelloval gróf *Albert Apponyi* v záležitosti reštaurácie v Jászberénye.

18. januára. *Helfy* zaoberá sa vecne s rozpočtom. Dokazoval potrebu a oprávnenosť neodvislej strany. Rozpočet neprijíma.

Zoltán Zmeskal. Vyhodil na oči *Komlóssy*mu, že keď bol antisemitickým vyslancom, to samé robil, čo teraz ľudová strana, začo túto ale odsudzuje. Mnoho hovoril o nadužívaní pri voľbách. Rozpočet neprijíma.

Komlóssy odpovedal *Zmeskalovi* a odpovednosť berie za každé slovo, čo povedal.

Bartha sputuje sa vlády, prečo už dávno nepredostrela sľubovanú reformu daní.

Snemovňa magnátov vydržovala 18. januára tiež zasadnutie, na ktorom bola pojednávaná prosba žilinského súdu, aby bol gróf *Ferdinand Zichy* vydaný súdu preto, že sa pri varínskom ľudovom shromaždení dopustil protizákonnosti. Snemovňa nevyhovela žiadosti okresného súdu, lebo prosba bola chybné vystavená.

Zatým bol pojednávaný návrh o lacnej soli pre dobytok a niekoľko koncessii na stavanie vicinálnych železníc.

Vol'by obecných úradských a výborov.

(Dokončenie).

Snem, ktorý pozostáva z poslancov, zo zastupiteľov ľudu, spolu s vládou postaral sa o to, aby vrchnosť nielen rozkazovala obyvateľstvu obcí a aby tože nielen nútila k snášaniam tiarch, lež postaral sa zároveň aj o to, aby sa obce v istých medzách aj samy administrovaly, jako sa to sluší na slobodných občanov vlasti.

Každé právo ale spojené je aj s povinnosťami.

Každý občan povinný je zato, že môže krajinských vyslancov voliť, ktorí tam čo zastupitelia ľudu zákony vynášajú, — že môže slobodne

voliť obecných predstavených, — že môže byť aj sám predstaveným alebo ablegátom, — že sa vláda stará o to, aby deti každého jedného občana mohli do školy chodiť a aby životy a majetky všetkých občanov boli v bezpečnosti, isté krajinské farchy snášať.

Toto je taká všeobecná povinnosť, zpod ktorej sa nikto nemôže oslobodiť, lebo národ je iba tak vstave žiť, keď ku snášaniam krajinských potrieb, jako: spravovanie krajiny, všeobecná výučba, vojsko, jedonkaždý prispieva.

Ale okrem týchto takzvaných všeobecných verejných potrieb, v obci čakajú každého obyvateľa aj iné povinnosti, ktoré, jestli sa v ňom všeobecná dôvera sosústrední, musí v záujme svojich spoluobčanov vykonať.

Že v čom pozostávajú tieto povinnosti?

V tom, že ten, ktorého spoluobčania držia za hodného, následkom moci zákonom mu sverenej povinný je čo predstavený obce dľa najlepšieho presvedčenia a vedomosti rovnako pravdu prisluhovať jak bohatému tak aj chudobnému. Jako dobrý otec, čo hlava rodiny, za dobro teje všetko vykoná, čo je vstave, tak má byť aj starosťou za predstaveného obce vyvoleného občana, aby tej veľkej rodine, ktorú obec tvorí, dobrým srdcom, múdrom rozumom a čistou statočnosťou slúžil.

Aby toto mohol s dobrým prospechom konať, potrebné je, aby patričný dobre znal povinnosti a práva predstaveného, lebo jako že môže viesť loď ten, ktorý sa nerozumie ku kormidlu. A jako sa môže niekto na také niečo podobrať, čo nenie vstave ani pochopiť?

Na koho tedy sverí všeobecná dôvera predstavenstvo obce, tomu na pleciah kladie ťažšie povinnosti, než na pleciah iného, však ale práve v tom záleží prameň dôvery, lebo tí, ktorí predstavenstvo volia, dozaista sú toho presvedčenia, že za predstavených treba voliť iba najlepších, iba najsúcejších spoluobčanov. Lebo koho nájdú za hodného na to, aby druhých spravoval, aby do života uvádzal zákony a nariadenia, o tom môžu na každý pád predpokladať, ba aj žiadajú, aby tento úrad zastával múdre, rozvažite, spravodlivo a vedome.

Dneská už prisne požadujeme od predstaveného obce, aby mal nielen dobrú vôľu a aby bol statočný, lež aby mal aj potrebné známosti.

Požadujeme tedy, aby znal nielen stav svojej obce, lež aj stav krajiny, aby znal konstitúciu krajiny, aby poznal administrovanie, krajinský snem, aby vedel, jako sa vynášajú zákony a aby základne znal všetko to, čo vrchnosti zčiasťky v záujme krajiny, zčiasťky v záujme obce na predstaveného sveria a požadujú to, aby predsta-

vený obce aj v skutočnosti vo všetkom dobrým príkladom predchádzal.

Kto chce čo predstavený iných viesť, kto chce čo rychtár iným dobré rady dávať, ten musí na tom nástožiť, aby s predstavenstvom spojené povinnosti dobre znal. Potrebné je ale okrem tohoto aj to, aby znal konštitúciá Uhorska, svojej vlasti, t. j. aby vedel, čo treba pod tým slovom konštitúcia rozumieť; odkiaľ pochádza konštitúcia, kto dáva krajine zákony a kto tieto zákony do života uvádza. Čo menujeme vládou, a koľko má táto vláda čo živý strom, konárov. Musí vedieť, že na koho je sverená obrana občianskych práv, kto má právo pravdu prisluhovať, ako je postarano a to, aby krajina bola chránená pred nápadmi cudzích.

A ponevác sa k udržaniu krajinskej konštitúcie a administrácie vyžadujú peniaze a ponevác sa ani vojsko nedá udržiavať bez peňazí, ba aj okrem tohoto krajina mnoho všeličoho iného vyžaduje, tak predstavený obce musí aj to vedieť, že ako sa zaokrývajú s týmito spojené výdavky. Lebo musíme vedieť, že ako je povinný hospodár, hlava rodiny starať sa o svoje hospodárstvo, o udržanie rodiny a k zaokrýtiu týchto výdavkov potrebné peniaze zaopatriť, zadovážiť, výdavky a príjmy múdre si rozdeliť, jedným slovom domácnosť rozumne viesť; práve tak povinnosťou národa, snemu, vlády je starať sa o to, aby k udržaniu krajiny potrebné peňažité prostriedky boli pohotové a aby domácnosť krajiny bola vedená k dobru občanov.

Toto sú v krátkosti známosti, ktoré musí vedieť nielen ten, kto je vyvolený za predstaveného obce, ale potrebné je toto vedieť aj každému občanovi vlasti, práve preto v nasledujúcich číslach v krátkosti rozpoviem si, čo rozumieme pod ústavou, čo je cieľom zákonodarstva, ktoré sú práva jeho, čo sú práva kráľove.

DOPISY.

Horelice (trenč. st.), 15. januára.

Mnohovážny Pán Redaktor!

Aj ja by rád voľao napísať do nášho Opravdivého Krestana, ale jako písma nedobre znalý jednoduchý gazda obávam sa, že mi to zle vypadne a preto vás prosím mnohovážny pán Redaktor, aby ste chyby v tomto mojom liste opravili a len tak vytlačili dali.

Začnem teda s ľudovou stranou a skončím pri ohňoch, ktorým naša obec bola vystavená. Ľudová strana začala aj u nás mátať lanského leta a našli sa nepre-zreteľní ľudia, ktorí sa ochvátili od jej náuk. My, čo sme slobodnejšieho smýšľania, zostali sme verní i naďalej starej našej zástave, pod ktorou sme i teraz zvíťazili. Nič by nás nebolo trápilo a sužovalo, keby v našej

obci od tých čias, čo sa začalo kortešovať, neboly povstávaly ohne, ktoré pustošily majetky voličov liberálnych. Ale chvála buď Bohu, možno že teraz nebude horievať u nás, lebo je podpaľač v rukách spravodlnosti a teraz nech nás len milosť Božia chráni od iných podpaľačov. Na krátce rozpoviem, ako sa dostal podpaľač do rúk vrchnosti.

Po prvé bol vybušil oheň ešte minulého roku v septembri a sotva že sme oheň uhasili na jednom mieste, vyšľahly plamene na inom mieste. Pri hasení napadlo nám, že Augustin Duhaček nepomáhal hasiť a okolo ohňa len postával. Koncom októbra pred voľbami opäť vypukol v obci požiar, zhorel dom jedného voliča našej liberálnej strany a chovanie sa Duhačekovo opäť nám napadlo ale bárs sme tušili, že je on podpaľačom, nikto sa mu to neopovážil povedať do očí, lebo sme ho znali ako zpuštlého človeka. Na Vianoce opäť vypukol požiar v obci a vtedy sme už za isté mali, že je podpaľačom nikto nie iný ako Duhaček, lebo krátke pred vypuknutím ohňa obšmietal sa okolo budov, ktoré zhorely. Tu sme ho niekoľkí chytili, stiahli sme mu s nôh čizmy a oprovobali, či sa hodia do šlapajov okolo ohňa, ale čizmy sa nehodily. Keď sme pýtali od neho druhý pár čiziem, Duhaček chytro postřhal z týchto podošvy tak že sa nedalo zvedieť či pasujú do šlapajov. Teraz sme už všetci boli presvedčení, že je on podpaľačom a to aj onedlho vysvitlo. Jeho manželka chystajúc sa ku sv. zповedi, odišla k rychtárovi a rozpovedala, že sa jej manžel pred ňou priznal, že on podpaľuje a že sa teraz strojí podpáliť rychtára a dom krémárov. A že sa jej zahrozil, jestli ho vyzradí, že jej vykrtí hlavu. Náš rychtár dal na to Dubačeka chytiť, ktorý keď zvedel že ho jeho vlastná žena vyzradila, priznal sa ku všetkému a nazlobený zvolal: „Ako prídem domov hneď ju zabijem!“ Lenže ho vrchnosť nepustila domov a teraz očakáva svoj zaslúžený trest. Nuž hľa, teraz ho odsúďa, ale čože majú z toho tí, ktorým takýto vyvrhľ ľudskej spoločnosti zničil majetky a že ho k pomste povzbúdzaly len voláke namysleniny, vidno i z toho, že predtým nikdy nepadlo naňho podozrenie, že by bol bol schopný takého strašného skutku. Pán Boh s nami a zlé preč!

Trlica.

Od Nitry, 9. januára.

Ctený pán Redaktor!

Teraz sa nám ujde kus času ku rozmyšľaniu a rozvažovaniu a tak tedy aj ja beriem pero do ruky, abyech sdellil svoje myšlienky, ktoré, jak ich ráčite za vhodné uznať, ráčte v najbližšom čísle vášho oblúbeného časopisu uverejniť.

Od volieb ubehnul už dost drahý čas, vyslanci sú už aj v práci, pojednávajú rozpočet. My sme si tak boli predstavovali pojednvanie rozpočtu, že vyslanci, ktorí sa slova ujmu, budú do podrobna rozoberať vládou predostretý rozpočet, že poukážu na jeho chyby, nedostatky jeho, ďalej že budú odporúčať vláde, aby toto lebo oné podujala v prospech krajiny, alebo v prospech toho lebo oného kraja. No škaredé sme sa za ťili. Páni vyslanci, zvlášte opposiční o všetkom inom hovoria len nie o rozpočte a čo s ním súvisí. Títo páni hovoria siahodlhé reči o nadužívaniach pri voľbách, vládu v takom svetle predstavujú, jako čoby táže pozostávala zo samých nesvedomitých ľudí, ktorí nemajú ani najmenšieho pochopu o slušnosti, o zákonoch.

A keby tieto obžaloby byly aspoň pravdivé. Opposíciam by sa iba taká vláda ľubila, ktorá by nič nevidela, nič nepočula z toho, čo opposiční ľudia robia.

Oni si žiadajú takú vládu, ktorá by im slobodne dovolila ľud poburovať a keďby nastal nepokoj, potom by ju robily zodpovednou za všetko. Kto by si to bol pomyslel, že sú títo páni tak múdri — lenže pravda len pre seba.

Veľmi sme boli zvedaví na prvé vystúpenie ľudových vyslancov v sneme. Obávali sme sa, že pretože sú oni členami strany Kristovej, že Pán Boh im k vôli bude divy robiť. No nestalo sa nič zvláštneho. Pár ich hovorilo na sneme, ale zato ani zem neprestala sa krútiť okolo svojej osy, ani slnce sa nezatmilo, ani zem sa nerozpukla a nepohltila všetkých liberálov, ktorí sa dopúšťajú tak veľkých ukrutenstiev, o jakých sa p. vyslancom ľudovej strany snívava.

V sneme ablegáti spokojne vypočuli reči ľudákov a ich aj hneď zabudli a všetko zostalo pri starom, v starej kolaji.

Ľud teraz vidí, že sú to tí páni ľudoví ablegáti práve takí ľudia, jako ktorýkoľvek iný smrteľník. Vidia, že ich Pán Boh práve len tak obľubuje, jako ktoréhokoľvek iného smrteľníka. Vidia, že títo páni práve tak nič neprevedú na sneme, jako čoby ani tam neboli. Škoda bolo tedy toľkého krikú a lomozu, škoda bolo preto, aby tam niekoľko farárov sedelo, občiansky pokoj tak narušiť, byvateľov Uhorska tak huckať jedného proti druhému.

Ale nejdem sa ďalej rozpisovať o tomto smutnom zjave. Teraz sú fašangy, načo si kaziť dobrú vôľu!

Budúce budem sa usilovať niečo veselšie sdeliť.

S Bohom

Liberál.

Trenčín, 18-so januára.

Otený Pán Redaktor!

Len z kalendára viem, že máme mesiac január, a mali by sme mať zimu. Ohliadnuc sa po prírode, nič ma na zimu neupomína. Slniečko hreje. Stromy už začínajú pučať, o sňahu ani chýru, ani slychu, blata je všade mnoho. Máme tie najkrajšie jasné dni, a to v januári. Tí najstarší ľudia takúto zimu nepamätajú. A jako chýry idú, toho roku nebude ani ľadu, lebo stejne západu-južný vietor zavieva, severného prúdu povetria necítíme, kožuchy a bundy z truhiel ani vyťahovať nemusíme. Na mnohých miestach, kravy a ovce ešte aj teraz na pole vyhánajú a na čerstvej tráve pasú. Takto je niektorým gazdovcom odpomôžené, zvlášte tým, ktorým prudké dažde minulého leta krmu na nivoč vyviedly. Pri tuhej zime by naši gazdovci dnes už nemali čo za rebriny hádzať, alebo pod statok podstielat. Tak sa dobrý Pán Boh o ľudí stará. Jak len toto zimové jaro budúce zdraviu a roľám škodiť nebude, nuž radi obetujeme sanicu a radi minieme menej dreva, Ale každý sa bojí, že po takejto zime budú na jar panovať všeliaké nemoce. Doteraz zriedka počuť, žeby v okolí dajaká nemoc panovala, len v susednom Orechovom stal sa jedon prípad, že jedno malé dieťa záškrtom napadnuté vyhynulo. Hovorilo sa, že v dedinách okolo Trenčína vypukla horúčka, ale tento chýr dokázal sa byť nepravým. Napriek tomu dobre by bolo, keďby naši dedinskí obyvatelia väčší pozor dali na zdravie dietok. Koľkoráz vidí človek 3—5-ročné deti bosé, a celý ich odev je jedna košela, takto sa plahočia po blate. Len nech jedno z týchto dietok dostane chytľavú nemoc, potom sa už pohraby množia, lebo vieme, že po našich dedinách aj tri-štyri rodiny bývajú v jednom dvore, zväčša každá má deti,

a chytľavú nemoc jedna gazdinka druhej donesie do chyže. Potom už ťažko môže doktor a medicína pomáhať. Aj vetreniu bytov by sa mali niektoré gazdinky lepšie privykať, lebo zdravé povetrie je každému potrebné. Zvlášte tam by mali častejšie okná otvárať, kde v chyži aj ohnisko stojí, kde každodenne pol dňa varia a týmto povetrie parou naplnia. Náš dobrý ľud vďačne prijíma dobrú radu, myslím že sa najdú, ktorí aj svoju radu budú nasledovať.

Trenčan.

Ešte dačo o učiteľ'stve a organistve.

Aj ja som cheel už dost dávno o tomto niečo napísať, ale som sa trochu ostíchal. Vidiac ale, že sa páni učítelia z driemot svojich zobúdzajú, nuž tak aj ja pretriem oči svoje a rozpoviem, čo som skúsil, bár som len jeden rok bol r. k. učiteľom a organistom.

Minulého roku som bol čítal v jednom ľudárskom časopise, ako je platený štátny učiteľ, o tom ale, ako je platený r. k. učiteľ a organista, pekne mlčal.

Bol som, ctení čítateľa, v jednej dedinke r. k. učiteľom. Vyhlásený bol súbeh na r. k. učiteľskú a organistkú stanicu v mestečku P., na ktorej stanici — dľa zpráv pána farára — učiteľ a organista vyšiel do 600 zl. Ja naradovaný išiel som na konkurs, kde som aj jednohlasne bol vyvolený. Po voľbe o týždeň šťastlive som sa previezol z predošlej učiteľskej stanice do mestečka P. Veď akože by aj nie z dedinky do mestečka a na 600 zl.! Už pri prevážaní obkľučovala ma radosť, keď som si na tých 600 zl. pomyslel, vopred rátajúc, ako si ja pekne žiť budem. Ale zkusil som pravdu porokadla: „Sľuby sa sľubujú a blázni sa radujú.“ Tak sa stalo aj so mnou, lebo veď som už 5 úplných mesiacov slúžil cirkvi, ale mimo 25 zlatých, ktoré som na Vianoce za obľátky dostal, iného som nič nemal. Ale ako každá pesnička má svoj koniec, tak aj 25 zl. dosiahly svojho konca — minuly sa.

V tejto biede postavený, prišlo mi na um, čo mi bol pán farár hovoril, že tu mám pláce do 600 zl. a tak pospiechal som k nemu pre dôchodkovú listinu, ktorú mi aj hneď dal, aby som si ju odpísal.

Pozrem [do nej a čítam: na intenciu kantácie 28 zl. i 83 kr. Hneď som poslal boženka inkassovať. O niekoľko týždňov príde boženik a dá mi 1 zl. a k tomu toľkú kázeň počal citovať — čo mi obéania poodkazovali — že mi až vlasy dúpkom stávaly. Vidiac túto nevďačnosť, nechal som to všetko tak.

Čítam v listine ďalej. Od panstva 21 zl., štvrťročne 5 zl. 25 kr. Išiel som k pánu farárovi, aby som toto mohol dostať a pýtam sa ho kto mi to vyplatí? Tu ma obhriakne, či som si už prosbu k panstvu podal?! Ja celý zarazený nad tým, či zato čo slúžim, mám ešte aj prosby písať? No ale keď musí byť, nuž som napísal a odoslal. To som aj dostal. Pozerám listinu ďalej. Za vyúčovanie dietok štvrťročne 24 zl. Na toto napísal som kvitanciu a oddal som pánu farárovi. O niekoľko dní idem na faru, aby som svoje 24 zl. dostal. Tu pán farár

začne stoličky podvihovať a kričať, že on peniaze ešte nemá! Až naostatok tak zhrmotal stoličkou, že som sa iba v pítvore našiel. Konečne som ich len dostal, lenže som sa mal dosť naprosiť a hrkot stolcov napočúvať — a to každý štvrtok — kým som tento platík dostal.

Okrem tohoto všetkého mal som ešte v dôchodkovej listine naznačené: z kassy jedného kostolíčka 21 zl., z kapitule 20 zl., od mestečka 24 zl., štóla 30 zl. — Ale ja som len 11 zl. čítal. Ďalej tri orácie zeme, ktoré od Kréaha kráľa popravené neboly. Za pečenie oblátok do kostola mal som právo v cintoríne trávu kosiť a konečne na okurivo drevo, ktoré som si musel dať zrubať jako pre seba, tak aj pre školu.

A tak nerátajúc trávu v cintoríne a za oblátky na Vianoce vybedáčených 25 zl. — lebo veru oblátky piecť by som nevinšoval ani tomu najväčšiemu nepriateľovi — jako tiež kantáciu len 1 zl., lebo som viac neprijal. Tak v hotovosti som mal 191 zl. Ku tomu drevo 30 zl., zeme a zahrada 80 zl. Spolu 304 zl. Takto vyzeralo v skutočnosti tých 600 zl.

Za túto plácu som bol: učiteľom, organistom, podkostolníkom, ministrantom, drevorubačom a aj pecúchom školským. Opýta sa snáď niekto, či som bol ozaj podkostolníkom alebo ministrantom? Áno, lebo pánko mnohokrát prišli a na oblok zaklepali, aby som šiel do kostola ministrovat a sviece zapáliť. Ba čo viac, zo začiatku aj do izby prišli a ma obkričali, že prečo som nie už v kostole, bárs ešte ani zvonené nebolo. Keď bol pohrab, ber sa pre superpeliciu, kvadrát, krížik, kropáč a knihu, lebo veď je to rechte tvoja povinnosť.

Štátny učiteľ koná len jednu službu, teda učiteľstvo a za toto má v hotovosti 400 zl., zahradu a kvartier, alebo na kvartier 100 zl. Tento plat si zoberie bez prosenia vopred každý mesiac.

Rim. kat. učiteľ a organista okrem týchto dvoch úradov má ešte štyri — a k tomu vo fare čo ho ešte vždy čaká — a chudák nemá len 300 zl. ale tak, že do toho ma vrátané Kainove zrno (zôsy), slamu, seno, zeme, zahradu, pašu atď.

Nuž a teraz nech posúdi bárs kto, čo je lepšie, či byť r. k. učiteľom, organistom, kostolníkom, ministrantom, školským drevorubačom a pecúchom a či štátnym učiteľom? Potom čo je lepšie, či takto zobrajúcich pár groší kedy-tedy dostať a hrkotanie stolcov počúvať a či — jako štátny učiteľ — na každý mesiac vopred si peniaze dostať?

Pozrime si do školy!

Štátny učiteľ si vójde do teplej čistej školy, lebo mu štát sluhu školského platí. Rim. kat. učiteľ a organista ak chce toto vo svojej učebnej izbe okúsiť, musí si toto sám, alebo jeho čeliadka vykonať, lebo ktože by to slychal aby rectorovi školskú, učebnú izbu kúrili alebo čistili, veď by gazdinka pukla, že pán rector takého gavalhiera hrá.

Takto sú hľa utiesnený rim. kat. učitelia a organistovia!

Že kto im pomôže, to nech nám špintavý „Kreštan“ povie a rozlúšti.

Bývalý r. k. učiteľ a organista.

BESEDNICA.

Turíčne ruže.

V malej dedinke nebola vtedy ešte ani jedna kišašonka; preto nemuseli šuhajci chodievať do susednej obce hľadať si družky svojho života. Ani mladý notár nemusel ísť inde na ohľady, i ten si vedel vyvoliť zpo-medzi pekných dievčat dedinských bohatú, vernú a starostlivú ženičku.

Notár sa oženil: to uznal každý za cele prirodzené, ešte aj starý kántor a svoju dcéru držal veru za najkrajšiu v dedine a divil sa len tomu, že sa pre krásu svojej dcéry nestal notárovým svokrom...

Ale to neriekol nikomu, šeptal to len vínovému kréahu. Mal šťastie, lebo za príčinu jeho onedlho nasledujúcej smrti boli by udávali tento žiaľ; takto si každý len toľko prehovoril v sebe, že skončil následkom staroby. Staroba choroba.

Milovaného kántora lutoval v obci každý; oplakávaly v ňom manželka, ota pozostalé siroty.

Jedna jeho dcéra bola by už nevestou, *keby* si notár nebol pojal inú; i takto môže byť ňou kedykoľvek: urodzený pán pýtal jej ruku, lenže byť ženou takého starého človeka, na to má ešte času — myslela si.

Lenže si práve tak myslel aj ten pensionovaný pán: dievča takého veku dostane ešte aj po rokoch, tak teda požiadal ruku mladšej jej sestry.

Starý kántor pridržoval sa zásady: po staršom do mlyna, lenže keď umrel panovalo v dome príslovie matky: vtedy treba dať dievča, keď ho pýtajú a z celej duše snažila sa nahovoriť svoju dcéru, aby sa prichytila ruky pytača, pokým ju ponúka...

Dievča poslúchalo radu, obzvlášť keď jej prišla na um bieda v dome a keď sa matka začala ponosovať, že niet ani peňazí ani dreva v dome, aby mohla ohriať svoje premrznuté údy.

Staršia sestra zasadzovala sa za zásadu svojho ota a s ťažkým srdcom hovorila:

— Nehanbi sa za meno: stará panna... Veď i ja by sa mohla vydať — *keby* ju bol volakto pýtal — ale tento život je krajší... Od týchto čias budeme viac pracovať, viac šiť, aby nemrzla naša matka, bude dosť dreva; a nebudeme nútené do daru nám poslanú jaternicu zjesť surovú.

— Upečieme je... upečieme, ... tak jako za života vášho ota, aby nám kožka chrumkala... prehovorila matka so slzami v očiach a prišly jej na um dávne čase, keď dobre na červeno upečenú jaternicu ujedali si v teplej chyži.

Dve dievčatá ďalej pichaly ihlami, raz do plátna, raz do prsta; ale vydať sa nemohla ani jedna, preto, lebo najprv staršia musí složiť partu a len potom sa svedčí vydať sa mladšej. A ich matka mrzla ďalej a kochala sa nádejami. Vyrabala neraz pekáč v nádeji, že veď raz len donesú do daru jaternicu a potom ju upečie, aby kožka chrumkala pod zubami.

Jednoho rana boli vyrušené zo sna; avšak strach premenil sa v radosť, keď sa presvedčili slovami, že nepočujú v snehí kvíkanie bravca; u susedov vyťahovali brava z chlievca; je viac než isté, že budú z neho výtečné jaternice...

Stará mať vstala celá naradovaná z postele vyrajať pekáč; medzi prácou už cítila tú milú vôňu, ktorá sa bude roznášať kuchyňou, keď sa bude hurka piecť vo svojej masti.

— Prečo sa neoblečiete lepšie. Prechladnete a ochoriete, nebudete môcť jesť z jaternice! — napomínajú matku dcéry.

Nepočúva napomínanie, len chrumkanie kože z jaternice. Zdalo sa jej, že zvuky pri rajbaní starého pekáča pochodia už zo škretia jaternice. Zrazu sa jej pekáč v ruke rozbil.

Starena ostala bez seba; zničená hľadela na kusy pekáča.

A sused iste pošle voľačo zo zabijania! V čom to teraz upečie? Bôľ svieral jej srdce.

— Dáme ho odrotovať! — tešily prestrašenú mať dcéry.

— Veď ale ani drotár nedrotuje darmo!...

— Veď i tak nemáte čo v ňom piecť!

— Ja som chcela dnes piecť... jaternicu upiecť, pekne na červeno... zalievala sa plačom starena.

— Nežiaľte za tou jaternicou; jestli pošlú, pošlú upečenú. Ešte i to možno, že nás večer zavolajú na kotlovinu. To uspokojilo starenu a sadla si na starú stolicu snívať o jaternici.

Skutočne pozvali ich na kotlovinu a ony prisľúbily že prídu.

*

O čom inom by bola reč ak nie o zabitom bravovi? Z jeho „zemských pozostatkov“ si dobre zajedli a zapili; sused sa mimo hriateho postaral aj o trochu vína a z tohoto ponúkal hostov ženského pohľavia. Medzi hostiacimi sa panovala dobrá nálada, jeden vychvaľoval širokú slaninu, druhí klobáši a pani kantorová na červeno pripečenú jaternicu. Ale nemohla z nej jesť mnoho; mimo troch štyroch väčších kúskov nejedla viac, lebo ju posadili za prostred stola a táto neočakávaná úcta dobrého suseda veľmi ju dojala.

Na kotlovinu boli pozvaní aj dvaja starí mládenci, ktorí vyslúžiac si pensiu v hlavnom meste utiahli sa na pokojný život do dediny. Bývali u suseda a preto z úcty ich pozval. Starší z nich, ktorý už pýtal mladšiu dcéru kantorovej povzbúdzal svojho mladšieho priateľa, aby podvoril trochu staršej dcére. Lenže tomu povzbudzania nebolo treba, lebo on už dávnejšie by sa bol opovážil „nazreť“ ku starej kantorovej, keby sa nebol obával, že ho jeho priateľ, o ktorom nevedel že sa chce oženiť, vysmeje.

Dobrá hostina, víno a hriato rozohrialo srdcia starých mládencov, dvorili obstaraným dievčatom o milých päť a bohvie ako sa to stalo ako nie, sprstenovali sa s dievčaty.

*

Kantorová ešte i na druhý deň cítila chuť jaternice v ústach. Jej dcéry od radosti nespaly celú noc, ale obzeraly svoje obrúčky, ktoré im „mládenci“ tak nenazdajky natiáhli na prsty.

Keď to zvestovaly svojej starej matery, táto od radosti nevedela, čo si má počať. Upratovala vo všetkých kútoch, aby keď jej budúci zatia prídu, všetko bolo v poriadku a čisté ako zrkadlo. Dievčence šily dnes s dvoj-

násobnou usilovnosťou a čo sošily, to onedlho páraly. Včerajši večer pomútil ich rozumy.

*

Dvaja starí priatelia nevedeli jeden o druhom, že sa sprstenovali, nevedeli ale vôbec ani to, že večera večer rozpálení nápojom dali dievčatám obrúčky.

Keď sa rano prebudili, prehovoril mladší starsiemu:

— Ako vidím, ty sa ženiš.

— Nie ja!...

— Darma tajíš; prezradzuje ťa obrúčka a viem, že si berieš kantorovej dcéru!... Vedel som, že sa oženiš, ale na to som nerátal, že to tak chytré pôjde. Mal si aspoň na mňa počkať, pokým by si i ja bol uviedol vec do poriadku.

Bol by ešte i ďalej hovoril, keby na svojej ruke nebol uzrel obrúčku. V hlave sa mu čosi kmitlo. Dávnejšie kúpené obrúčky nosieval vo vaku a keď pár obrúčky nenašiel v žiadnom vaku, predstavil sa mu celý výjav zaslúbenia, ako tichúčko natiahal obrúčku na prst dcéry kantorovej v kuchyni pri ohnisku.

Keď precítnul zvolal:

— Sme švagrovia, priateľu!

A dvaja starí kamaráti pozreli na seba takým okom, jako by sa tázali jeden druhého:

— Teda skutočne sme sa sprstenovali s dievčatmi.

Veru sa sprstenovali.

— No, keď je už tak, poďme ich teda navštíviť a starí mládenci sa pekne vyobliekali. Keď pohliadli do zrkadla, každý sa sám sebe zdal byť o desať rokov mladší.

— Človek sa vždy žení v najlepší čas.

*

Kantorová je spokojná so svojimi deťmi; pomáha im okolo šitia svatobných šiat, ale dcéram všade zavádza

— Jaj, ale ste pekné, duše moje... vzdychá si matka keď vidí svoje dcéry jako si probujú svatobné šaty. — Škoda vás, že sa dostanete k takým starým mládencom. Ale ste pekné šaty dostaly od nich... veď to ale aj zaslúžite... dost ste sa natrápily za mňa!... Ale som preto predsa musela zjesť surovú jaternicu.

— No veď vám potom budeme piecť jaternice na červeno.

— Len neplačte, mamička!

Tešily ju deti.

— Boh vás žehnaj, deti moje, zaslúžily ste si to. Ale nech Pán Boh nebeský požehná aj tu našu susedu, že to všetko tak dobre navliekla.

*

Suseda totiž dodala starým mládencom odvahy a tak sa dostaly obe dcéry kantorovej pod čepiec.

Nech ju Boh požehná!

CHÝRNÍK.

Jej veličenstvo kráľovna meška teraz v Cap-St. Martine vo Francúzsku. Tu sa kráľovna dlhšie pobaví a potom má odcestovať na ostrov Korfu v Stredozemnom mori, kde má kráľovná utešený kaštieľ.

Papežova ruža ctností. Rímský sv. otec každoročne zvykol vyznamenáť zlatou ružou daktorú kňažnu alebo

panovníčku za jej ctosť a bohumilý život. Tohto roku, jako z Rímu oznamujú, dá pápež túto zlatú ružu würtensbergskej kňažne Marii Terezii, manželke kniežata Filipa. Lanského roku dostala takúto ružu vdova po následníkovi trónu arcikňažna Štefania.

Socha Marie Terezie v Prešporku. Jako z Prešporku oznamujú, na niekdajší korunovačný vršok mestom určený pamätník je už hotový a oddaný patričnému výboru. Sochu odhalia budúcej jari v prítomnosti kráľa a vlády.

Vyhoda na železniciach pre Trenčanov a Turčanov. Následkom nariadenia ministra obchodu br. *Daniela* kr. uhorské štátne železnice povolily na dovoz zemiakov a kukurice ako i pre zrno na siatie určené pre *trenčiansku a turčiansku stolicu* tú istú, veľmi sniženú tarifu, ktorá vzhľadom na neúrodu lansku, povolená bola pred nedávnom Orave. Vyhoda sniženej tarify sa ale iba vtedy dá, keď dotyčná zásielka opatrená je certifikátom stoličného administratívneho výboru. Tarifa táto má platnosť i na čiare košicko-oderbergskej.

Nový gubernátor varšavský. Namiesto chorého grófa Šuvalova vymenoval cár za varšavského gubernátora knieža Alexandra Imeretinského, dosavadného generála v ruskej armáde. Knieža sa narodil r. 1837 a počas rusko-tureckej vojny bol sa vyznačil pod Plevnom.

Z kabinetnej kancelárie. Karol König, dvorný radca a kabinetný sekretár je vyhladený na miesto zomrelého šéfa kabinetnej kancelárie Pápayho a už prevzal aj vybavovanie uhorských záležitostí.

Nový obšit. Minister honvédstva dal vykresliť nový obšit a obšití budúceho roku dostanú po vyplnení svojej vojenskej povinnosti už takéto nové obšity na pamiatku. Nový priepustný list je o mnoho vkusnejší než boly dosavadné.

Jasenné manévry tohto roku, na ktoré príde kráľ a nemecký cisár, budú sa odbyvať v Košiciach a na okolí, kde už teraz robia veľké prípravy ku prijatiu vysokých hostí. V obci Veľká Bosva gróf Bombeles teraz dá opravovať svoj kaštieľ. Veľké prípravy robia i na malo-bosvanskom panstve grófa Taaffeho a gróf Alexander Károlyi dal postaviť utešený kaštieľ v horách pri tak zvanej Kamennej bráne, v ktorom prijme vysokých hostí. Do kaštieľa bude viesť do brala vytesaný päť metrov široký a tri metre vysoký tunel, ktorý počas návštevy hostov osvecovať budú magnesiumom. Po návšteve v tuneli postavia lanovú dráhu na vyvážanie dreva, ktorého je tam veľmi mnoho.

Zle zvedomie. V Ostrihome finančný úradník Július Kovács zastrelil sa z revolveru. Potrovil úradné peniaze a keď bol tieto dni prišiel k nemu jeden jeho priateľ a zaklopal na dvere, Kovács mysliac, že už ide pre neho policia, zbavil sa chytro života.

Smutný nasledok prisneho strázenia ruského cára. Jako známo, ruského cára sprevádza stráž na každom kroku a následkom tejto veľkej opatrnosti bolo, že jej padol teraz jeden ľudský život za obeť. Cár dľa svojho zvyku prechádzal sa nedávno v parku v Carskom sele. Medzi prechádzkou spozoroval, že jeden záhradník pilne pracuje okolo jedného stromu pokynul mu rukou, že chce s ním hovoriť, aby zvedel čo robí. Záhradník sa s najväčšou úslužnosťou rozbehol k svojmu panovníkovi a jeden strážnik, ktorého povinnosťou bolo pozorovať na život cárov, keď videl utekať záhradníka ku cárovi, myslel, že ho chce usmrtiť schytil svoju pušku a strelil na záhradníka. Cár sa nafakal, lebo si myslel, že výstrel bol určený jemu. Bľadý a so slzami v očiach zastal, keď videl váfať sa v krve záhradníka. Guľa strážnikova

trafila ho do srdca a záhradník skončil na mieste. Túto zprávu, ktorá prišla sem do Uhorska bočnou cestou, cez Berlín, držia v Petrohrade v najväčšej tajnosti.

Nová vicinálna železnica na Horniakoch. Július Mandel a spoločníci dokončiac prípravné práce novej, z *Muráňa do Tisovca* viesť majúcej vicinálnej železnice, zadali prosbu ku ministerstvu obchodu ohľadom koncesie čiar tejto. Následkom tohoto na nariadenie ministra administratívne pochodenie čiar sa už previedlo.

Nový prameň teplej vody objavili v Budíne pri kopaní základov pre nový most, ktorý povedie z Eskütéru do Budína. Prameň má liečivú silu a je vstave dávať denne 10—12.000 kubických metrov vody. Voda nového prameňa, je teplá 43 stupňov dľa Cels. Prameň zamurovali.

Kňaz sa postrieľal. V Miškovci strelil tri krát do seba kňaz Pavol Putnoky, senior šárošpatakského kolegiama. Nezomrel a pri vyšetrovaní povedal, že ho k tomuto skutku priviedla beznádejná láska a to, že z peniazí kolegiama ztrovil 300 zlatých.

Ohavné dieťa porodila v Arade jedna žena. Nemluvňa malo mimoriadne veľkú hlavu a obrovské vlasy, na tvári troje vyvinutých úst popri sebe a medzi týmito tri nosy; tri oči tiež popri sebe a tri uši; štyri nohy a štyri ruky a na prstoch nôh vyrástly mu obrovské nechty. Dieťa zomrelo len po piatich hodinách. Preparované telo dieťaťa poslali do budapeštianskeho múzeuma anatomickeho.

Starý manželský pár. V severoamerickom štáte Kentucky, v meste Rockhouse stal sa ten neslýchaný pád, že 103ročný Vilhelm Sexton viedol k oltáru svoju milenkú z mladých časov: 103ročnú Vilhelmovu Craft. Pán Sexton asi pred tromi mesiacmi pochoval svoju manželku a pani Craftová len nedávno svojho muža. V starých ľudoch oživila láska a sobrali sa.

Sultán sa bojí o svoj život. Nakoľko sa bojí turecký panovník o svoj život, vysvitá i z toho, že nikdy nevedia o ňom jeho služobníci, v ktorom kaštieli alebo v ktorej pracovnej chyži sa zdržuje. A takýchto má Abdol Hamid vo svojej palote, háreme a ostatných kaštieloch asi 50. Často cele v tajnosti opustí jeden kaštieľ a rozličnými chodbami prejde do druhého. Vopred ani to nikto nevie, v ktorej chyži bude sultán spať. V spalnách sultánových, ktoré sú opatrené železnými dvermi, sú rozličné úkryty. V noci stráža dva obrovské psi pred dverami tej chyže, v ktorej spí ustrašený sultán.

Požiar na morskej lodi. Na talianskej lodi Elena, ktorá došla s nákladom 4500 sudov petroleumu do prístavu v Genue, vypukol požiar. Loď sa potopila, mužstvo ale, z ktorých dvaja utrpeli ťažké rany, zachránili.

Kolko ľudí prejde cez hlavnomestské mosty. Dozorňstvo mostov v Budapešti vydalo tieto dni štatistiku, z ktorej vysvitá, že po novom moste Franca Jozefa prejde každodenne priemerne 6000, po Retazovom moste 32.000 a po Margitskom 14.000 peších ľudí.

Telefon medzi Budapešťou a Berlínom. Telefoničnú čiaru medzi Budapešťou a Berlínom začnú stavať počiatkom budúcej jari a v septembri roku 1897 oddajú telefon verejnosti. Táto čiaru bude najdlhším telefoničným spojením v Europe. Jej dĺžka bude obnášať na uhorskej a rakúskej pôde 450, na nemeckej 550 kilometrov. Trovy sú vypočítané na 290.000 zlatých, z ktorej summy Uhorsko zaokryje 130.000 zlatých.

Po 32 rokoch. Z Berlína oznamujú zriedkavý prípad. Jeden manželský pár po 32ročnom šťastnom manželstve prišiel k tomu presvedčeniu, že sa oni vlastne ne-

návidia a to veľmi nenávidia. Manžel je gróf Königsmark a manželka kňažna Wied. Majú viac detí. Teraz súd v Potsdame na základe nesmieriteľnej nenávisti vyriekol medzi nimi rozsobáš.

Kolko detí nechodi v Budapešti do školy. Dľa výkazu škôldozorcovho v Budapešti minulého roku bolo 81.772 školopovinných detí, do školy ale chodilo len 71.153: 62.597 Maďarov, 16.650 Nemcov a 2260 Slovákov. Zpomedzi do školy nechodiacich školopovinných je viac než 9000 dievčienec. Nutno pripomenúť, že tento počet do školy nechodiacich školopovinných značne klesne, keď vezmeme do ohľadu že mnohé zámožnejšie rodiny dajú vyučovať svoje dietky doma a potom to, že pre dievčence opakovacích škôl niet, a tak ktoré pred svojím dvanástym rokom odbavily elem. školy, ostávajú doma.

Mrtvola jedného kňaza. V Osieku zomrel pod jaseň pre svoju dobročinnosť všeobecne známy opát a farár Maser a pochovali ho na 300 zlatové miesto v emiteri. Ponevác ale za posledné miesto kňazovo, ktorý svoje celé dôchodky dával na dobročinné ciele, nezostalo žiadneho majetku, a keď ani kňazstvo ani biskup Strossmayer nechcel platiť za hrob svojho bývalého kňaza, majiteľ miestas privolením vrchnosti mrtvolu dobročinného kňaza dal v tichosti vykopať a na lacnejšie miesto pochovať. Keď sa o tomto rozniesol chýr po meste, ľudia si vraj šopkali, že dobročinný opát nezomrel prirodzenou smrťou.

Palác zo sena chcú postaviť na národnej výstave v kanadskom Tovontu (Amerika). Tento palác zastupovať má ten štát americký, v ktorom sa rodí najviac sena. Palác bude postavený z prešovaného sena a bude ozdobený snopami rozmanitého obilia.

60 rokov v nohaviciach. Do jednej z parížskych nemocníc dopravený bol nedávno 62ročný človek, ktorý predtým bol ošetrovaný jako poloslepý a polochromý niekoľko mesiacov v ktorej nemocnici na vonkove. Pri vyslečení nemocného vyšlo na javo, že je to vlastne žena. Po 60 rokov obliekala sa Mária Hervéeova jako chlap a pracovala na poli tak jako mužský. Keď sa jej spýtali prečo to robila, odvetila, že bola jako malé dieťa vyhnatá z domu rodičovského a aby sa vyživila, musela sa chytiť najprv práce chlapeckej a pozdejšie zo zvyku prešla ku práci mužskej.

Nešťastie v divadle. Divadelná spoločnosť v Arade hrala jeden kus, v ktorom sa má jeden herec hrajúci úlohu baróna premrhavšieho majetok na konci tretieho dejstva naoko zastreliť. Herec Koloman Balla skutočne strelil na seba z pistole nabitej guľou a zakrvavený klesol na javišti pred očima divákov. Rozumie sa, že prípad vzbudil veľký ruch medzi obecnstvom. Ťažko ranený herec, ktorého guľa ranila na čele, hovorí, že nevedel, že bola pištoľ guľou nabitá.

Dva razy ho obesili. V tureckom meste Kirhagač pred nedávno vešali Ismaila Dzemilaha, povestného náčelníka zbojnikov ktorý, bár bol ešte len 34ročný, už šesťadvadsať životov mal na svedomí. Na námestí, kde bola postavená šibenica sišlo sa mnoho ľudstva, a keď odsúdenca predviedli, jako je to v tureckej Malej Asii vo zvyku, obrútili mu hlavu do plátna tak hrubo, že sa podobala veľkej guľi. Kat založil mu povraz a zločinec dáakým spôsobom dostal povraz do úst a keď vyrazili zpod neho stolec, ostal visieť a jeho telo sa ani nehnulo. Ale keď lekár chcel konštatovať smrť, spozoroval, že obesenie ani najmenej neuškodilo zločincovi, ktorý si myslel, že keď ho večer so šibenice snímu, nejakým spôsobom ujde. Na toto kata, ktorý už bol odi-

šiel, znova privolali a náčelníka zbojnikov teraz po druhý krát ale tým lepšie zavesili.

Obrovské delo. Z New-Yorku píšú: Ministerstvo vojenstva objednalo u jednej firmy delo, ktoré má mať 33.000 dollarov. Tento kanón má mať kaliber 10 palecov, vážiť 30 tun, sniesť 75.000 funtov tlaku na kvadrátny palec a dlhý má byť 45 stôp, z čoho na vlastnú hlavu pripadá 37 stôp. Primeraným nábojom má vrhnúť 600 funtovú pumu na 12 anglických míľ, pri čom na tri míle preraziť má pancier každej tetajšej lode válečnej.

Papierové ceruzky. Z Ameriky došli prvé zásielky docela nových ceruz. Tužky tieto zhotovené sú z — papiera. Ceruza totiž nemá viac obal drevený, ale pergamenový. Keď sa ceruza zlomila, odtrhne sa teda kus papiera a máme hneď novú tuhu.

Spev a okuliare. Talianska kráľovná Margareta keď raz bola hovorila o svojej neveste černoohorskej kňažne Elene, takto prehovorila k jednej dvornej dáme, ktorú rada vyznamenáva svojou dôvrou: „Myslím, že keď onedlho budem teraz už starou matkou, kráľ mi nebude zakazovať nosiť okuliare.“ Tieto okuliare kráľovnej zadaly už neraz príčinu k domácim roztržkám v kráľovskej rodine talianskej. Kedykoľvek kráľ pristihne trochu krátkozrakú svoju manželku, že číta s okuliarmi, mrzute jej riekne: „Prosím ťa, Margareta, slož tie okuliare!“ A keď kráľovná okuliare hneď nesloží, kráľ doľoží: „Margareta, jestli hneď neodložíš okuliare, tak — začnem spievať.“ Kráľovná totiž miluje spev a nič ju nerozhorčuje natoľko ako falošný hlas a taliansky kráľ tak falošne spieva, že kráľovná hneď složí okuliare, len aby nepočula spievať svojho kráľovského manžela.

Predčasné sprostredkovanie snatku. Jako známo, po veľkých mestách nachodia sa tak zvané „kancellarie pre sprostredkovanie snatkov“ a sú osoby, ktoré cestou týchto kancellárii probujú svoje šťastie: najst si dobrú „partiu.“ V Lipsku má takúto kancelláriu istý Franc Podesusa, ktorý natoľko šiel vo svojom „obchode“, že manželke präsidenta zemského súdu ešte prv než bol jej zomrevší manžel pochovaný, zaslal svoj časopis. „Heiratszeitung“ a v ňom červenou tužkou podtiahol tie nabídky k snatku, ktoré, dľa neho, zdaly sa byť najvhodnejšie pre ovdovelú manželku präsidenta okresného súdu. Pani sa ale týmto skutkom sprostredkovateľa snatkov cítila byť urazená a zažalovala Podesusu pre urážku na cti. Súd prijal obžalobu a sprostredkovateľa snatkov odsúdil na 6 týždňov do väzenia.

Po americkansky. Pred jedným súdom v Amerike pojednávali nedávno zvláštny prípad. Človek, ktorý sice už nebol zcela mladým, zamiloval sa do peknej dievčiny, s ktorou ušiel a sa i oženil, ačpráve už pred tým bol prisahal večnú vernosť dvom ženám. Rodičia dievčata zažalovali ho pre trojženstvo. Pred súdom hájil sa takto: „Oženil som sa tri razy, to je pravda. Ponevác ale prvé moje manželstvo bolo platné, neplatným bolo druhé, v ktoré som vstúpil za živobytia mojej prvej ženy. Bol som teda dľa zákona len raz platne ženatý. Tiež i tretie moje manželstvo je platné, ponevác medzi tým prvá moja žena zomrela a druhé manželstvo je dľa zákona neplatné. Nežil som a nežijem teda ani v dvojženstve, ani v trojženstve ale zcela po práve v jednoženstve.“ Podivná táto logika účinkovala na sudcov takou mierou, že obžalovaného oslobodili, jak to dokladajú americké časopisy, ktorým ponechávame zodpovednosť za túto „amerikánsku“ zpravu.

Vyhaňali čerta. Je skutočne podivné, jako sa môže prihodiť v terajších časoch udalosť upomínajúca na veľkú

Iudskú blúposť. Prihoda udala sa v bavorskom meste Duisburgu. Jednej žene napadlo že jej mužovi, ktorý leží v nemocnici, niekto „počaril“. Poradila sa teda s niektorými čarodejnicami a tieto jej poradily, aby si jakoby tajne opatrla moč svojho muža do hrnce. Do tohto pridané boly klince a slivkové kôstky a hrniec potom mechúrom nepriedušne obviazaly. Na to hrniec postavily na oheň. Pred tým však bola v chyži učinená väčšia tma a kľúčová dierka zalepená. Konečne hrniec so strašným rachotom vybuchol. Keď sa sedem prítomných zaklínačiek diabla zo strachu vzpomätalo, zvolala jedna žena: „On je vyslobodený!“ V okamžiku výbuchu hodil zámočník, bývajúc v susednom byte a navráťivší sa z práce, svoje náradie na zem a to zosilnilo u žien domnienku, že čert utiekol v refazoch. Ovšem že je nemocný teraz dľa ich domnienia úplne zbavený čerta avšak nemocný je dosavád a leží v nemocnici

Kvety v Paríži. Snáď nikde na svete nespotrebuje sa v zime toľko kvetov, a nikde nevydajú za ne toľko penazi jako v Paríži. Sú tam rodiny, ktoré sú predplatené u obchodníkov s kvetinami na pravidelné dodávanie kytic a platia mesačne od 50 do tisíc frankov. O istej dáme v Paríži je známo, že každú zimu vydá za kvety 25.000 frankov. Jeden bankár svojmu dodávateľovi kvetín platí mesačne 4000 frankov. Vo Francúzsku majú ostatne mnohí bohatí súkromníci nádherné skleníky a kvetinárske zahrady. Bohaté skleníky má vojvoda Massa a barón Rotschild. Tejto zimy je módnou kvetinou hortensia, ktorá sa dá vypestovať len s veľkou pečovosťou.

Malajsky názor o škole. Jak prepodivné poňatie o škole a jej výsledkoch majú mnohí pohaní, o tom dobre poučuje list katolíckeho missionára Jacksona z ostrova Bornea. Istý Malajec priviedol raz svojho syna k missionárom a prosil ich, aby ho vyučovali. Missionári sľúbili, že urobia všetko možné. O dva týždne prišiel domorodec k missionárom a robil im trpké výčitky. „Čo je to?“ hovoril celý nespokojný. Máte môjho syna už štrásť dní a jeho koža je ešte vždy tak čierna ako prv! — Missionárom len s ťažkosťou podarilo sa nespokojnému otcovi vysvetliť, že takú zmenu previesť nemôžu. Malajec nezbajúc na toto sklamanie, ponechal svojho syna ďalej u missionárov, avšak onedlho prišiel zase a chcel sa presvedčiť o jeho pokroku. „Povedz mi“ riekol, „dieta moje, ponevác si učení: bude skoro pršať?“ Chlapec, rozumie sa, mlčal. Tazal sa ho otec znova: „Ztratil som nedávno svoju šablu; nevieš kto ju našiel?“ Keď ešte ani na dve tri podobné otázky chlapec neodpovedal,

Malajec riekol, že vyučovanie Europeanov nestoji ani fajku dymu a pojal si syna domov.

KU OBRAZKU.

Turecká škola.

Na našom obrázku podávame tureckú školu. Jako vidno, tam žiaci nemajú lavíc na ktoré by si posadali ale dľa tureckého zvyku sedia i v škole na zemi a poslúchajú vysvetľovanie fajčiaceho učiteľa svojho, Turecké písmo je veľmi ťažké a pospolitejší turci sotva vedia viac napísať než svoje meno. Ťažkosť tureckého písma spočíva hlavne v tom, že ich znaky majú prerozlieny význam, a jednoduchý bod z prava znaku značí iné a z ľava tiež iný predmet alebo vec označuje.

K OBVESELENIU.

Múdry chlapček.

Malý Karol trápi ustavične otca aby mu kúpil bubon.

— Pravda, hovorí otec, aby mi celý deň hlava hučala od tvojho bubnovania?

— Nie, otec, len vtedy budem bubnovať, keď budeš spať! odpovedá synček.

*

Práve to.

— Ale, Emka, akože sa môžeš ponosovať. Manžel ťa zbožňuje, sedí vždy doma a nemá ani len jedného dobrého priateľa.

— Veď to je práve chyba.

*

Najhoršie.

Lekár: Lutujem, že vás zarmútím, ale vám rieknem, aby ste sa pripravili na najhoršie.

Manžel: Teda sa mi skutočne uzdraví manželka.

*

Jedon kaprál vyučoval regrútov, že najprv ľavou nohou vykročiť treba.

Jedon regrút nedopočul vysvetľovanie a miesto ľavej nohy zodvihol pravú do výšky.

Kaprál hľadi od pravého krídla oddielu, kde vidí pri ľavej nohe pravú, vykrične zlostne:

„Hrmen tatár okovaných elementov, ktoré to hovädvo vykročilo naraz dvoma nohami.“

Budapešťianska bursa a úradným značením cien dňa 21. januára

Obilie	Jakoš dla hekt.	Za 100 kilogr		Cenne papiere	Peniaze		Cenne papiere	Peniaze	
		od	do		Tovar	Tovar			
Pšenica banátska	77-81	8.55	8.65	Štátny dlh.			Prvá uhor. poisť. spol.	4230-	4250-
pešťianska	77-81	8.60	8.70	Uhorská zlatá renta 4%	122.00	122.50	Pešť. uh. kupec. b.	1170-	1172-
stolnobeľhradská	77-81	8.50	8.75	Uhorské korunná renta 4%	99.50	99.55	Pešť. prvá vlast. sporiteľňa	8300-	8350-
Raž žltá	70-72	6.80	6.90	Uhorské regálové úpisy 4%	100.00	101.00	Šalgó-tarjánska baňa na uhlie	614.00	615-
Jasneň na krm.	60-62	4.10	4.40	Uhorské premiové úpisy	153.50	154.50	Záložné listy.		
na palku	62-64	5.10	6.00	Uhorská tíssko-segedínska po- žička 4%	137.00	138.00	Uhorského pozem. úverkového ústavu 5%	101.00	102.00
na várku	64-66	7.50	8.00	Uhorská žel. požička 4% v zl.	123.25	124.25	Uhorského úver. záložného ús- tavu 4%	100.50	101.00
Ovos	39-41	5.90	6.10	Spoločná požička v beľ. penia- zoch 4%	103.25	104-	Uh. úver. ústavu s prémieu 4%	100-	101.00
Kukutica	73	4.00	4.20	Žreby.			Cisársky dukát	5.68	5.73
Proso		5.30	5.50	Uhorského „Červeného križa“	3.00	3.30	Dvadsať-frankovník	9.52	9.55
Repica		11.00	12.50	Rakúskeho	8.00	8.40	Nemecká ríšska marka	58.75	58.97
Dateľinové semá, luc.				Bazilika	18.00	18.20	Striebro		
Svínska masť pešťianska		56.-	57.-		6.20	6.50			
vidiecka									

Knižtlačiareň Viktora Hornyánszkého v Budapešti.